

DCI-1601100102041000

Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2016) Examination

July - 2022

Sanskrit

(विदाङ्ग)

(निरुक्त अ. 6, पाणिनीय शिक्षा, नियत छन्दांसि)

(Old Course) (Common Paper for 2015 & 2016)

Time : 2:30 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीचेनाभांथी कोर्षपशु बे पूर्वापर संदर्भ साथे समझवो. ७
- 1 (A) Explain with reference to context any two of the following: 7
- (१) ताः त्रिविधाः ऋचः।
- (२) भक्ति साहचर्यः।
- (३) अथ आकारचिन्तनं देवतानाम्।
- (४) नाराशंसाः इति नैरुक्ताः।
- (ब) नीचेना श्लोकोनुं समझति साथे भाषांतर करो. (कोर्षपशु बे) ७
- (B) Translate with explanation any two of the following: 7
- (१) अनुस्वारे, विवृत्यां तु विरामे चाक्षरद्वये।
द्विरोष्ठयौ तु विगृङ्णीयाद्यत्रौकारवकारयोः॥
- (२) अष्टौ स्थानानि वर्णानाम् उरः कण्ठः शिरस्तथा।
जिह्वामूलं च दन्ताश्च नासिकौष्ठौ तालु च॥
- (३) व्याघ्रा तथा हरेत् पुत्रान् दंष्ट्राभ्यां न च पीडयेत्।
भीता पतनभेदाभ्यां तद्वद्वर्णान् प्रयोजयेत्॥
- (४) अज्ञानान्धस्य लोकस्य ज्ञानाद्भजन शलाकया।
चक्षुदन्मीलितम् येन तस्मै पाणिनये नमः॥
- २ (अ) नीचेनाभांथी कोर्षपशु बे शब्दोनां यास्क अनुसार निर्वचन आपो. ७
- 2 (A) Give etymology according to yaska any two of the following: 7
- (१) मातरिश्चन्।
- (२) उपस्थ।
- (३) विराज्।
- (४) रत्नधातमम्।

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દનાં લક્ષણ આપો. ૭
- (B) Give the definition of any two of the following metres: 7
- (૧) સ્વઘરા।
- (૨) માલિની।
- (૩) મન્દાક્રાન્તા।
- (૪) પૃથ્વી।
- ૩ તિસ્ર એવ દેવતાઃ ઇતિ નૈરુક્તાઃ। – ચર્ચો. ૧૪
- 3 Discuss - તિસ્ર એવ દેવતાઃ ઇતિ નૈરુક્તાઃ। 14
- અથવા/OR**
- શિક્ષા ઘ્રાણં તુ વેદસ્ય – પાણિનીય શિક્ષાને આધારે ચર્ચો. ૧૪
- શિક્ષા ઘ્રાણં તુ વેદસ્ય – Discuss according to પાણિનીય શિક્ષા। 14
- ૪ સંસ્કૃત છન્દશાસ્ત્રના પ્રત્યયો વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૪
- 4 Discuss with detail on સંસ્કૃત છન્દશાસ્ત્રસ્ય પ્રત્યયાઃ। 14
- અથવા/OR**
- નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દો લક્ષણ, બંધારણ - ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. ૧૪
- Define any two metres of the following and explain their structure with illustration. 14
- (૧) શિખરિણી।
- (૨) પુષ્પિતાગ્રા।
- (૩) વિયોગિની।
- (૪) અરપવક્ત્રમ્
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. ૧૪
- 5 Write short notes on any two of the following. 14
- (૧) ઉત્તમપાઠકસ્ય લક્ષણાનિ।
- (૨) અનર્થકાઃ મન્ત્રાઃ ઇતિ કૌત્સઃ।
- (૩) યાસ્કે કરેલ દેવતાઓનું વર્ગીકરણ.
- (3) The classification of દેવતાઃ given by yaska.
- (૪) આર્યા અને તેના પ્રકારો
- (4) આર્યા and it's divisions.